

Regeringens proposition

1985/86: 70

om vissa lagstiftningsåtgärder inom ramen
för frikommunförsöket

Prop.
1985/86: 70

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 28 november 1985.

På regeringens vägnar

Olof Palme

Bo Holmberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

Riksdagen beslutade i juni 1984 om en försöksverksamhet med ökad kommunal självstyrelse, det s. k. frikommunförsöket. Frikommunerna har presenterat olika dispensönskemål som omfattar hela det kommunala verksamhetsområdet. Regeringen har därefter fattat en rad beslut som tillgodoser frikommunernas önskemål. I några fall har förslag till lagändringar förelagts riksdagen.

I denna proposition föreslås vissa ytterligare lagstiftningsåtgärder som har aktualiserats i försöksverksamheten.

I kommunallagen föreslås en ändring som ger möjlighet till ett förenklat förfarande för kallelse till fullmäktiges sammanträden. Ändringen avses gälla generellt för alla landets kommuner och landstingskommuner.

Frikommunerna föreslås få möjlighet att inrätta särskilda organ, t. ex. så kallade byutvecklingsgrupper, för förvaltning och verkställighet under ett lokalt organ, t. ex. en kommundelsnämnd. Vidare möjliggörs försök med enklare regler i fråga om anmälan av beslut som har fattats med stöd av delegationsuppdrag från en nämnd. Det föreslås också att stiftelser som förvaltas av frikommunerna inte skall behöva stå under tillsyn av länsstyrelsen, om deras förmögenhet är mindre än 200 000 kr. Slutligen föreslås att miljö- och hälsoskyddsnämnden i frikommunerna får ökade befogenheter att ingripa mot försummelser i fråga om vård och behandling av djur.

En samlad redovisning för frikommunförsökets hittillsvarande utveckling och de åtgärder som regeringen har vidtagit kommer att lämnas till riksdagen inom kort.

Lag om ändring i kommunallagen (1977: 179)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 § kommunallagen (1977: 179) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***2 kap.****10 §**

Kungörelse om sammanträde med fullmäktige utfärdas av ordföranden. Kungörelsen skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt om de ärenden som skall behandlas.

Kungörelsen skall minst en vecka före sammanträdesdagen anslås på kommunens eller landstingskommunens anslagstavla och inom samma tid sändas med posten till varje ledamot och suppleant i fullmäktige.

Kungörelsen skall minst en vecka före sammanträdesdagen anslås på kommunens eller landstingskommunens anslagstavla och inom samma tid sändas med posten till varje ledamot och suppleant i fullmäktige *eller på annat tillförlitligt sätt tillställas dem.*

Uppgift om tid och plats för sammanträde samt, om fullmäktige har bestämt det, uppgift om de ärenden som skall behandlas skall minst en vecka före sammanträdesdagen införas i en eller flera ortstidningar. Vid sammanträde före december månads utgång avgöres för följande kalenderår i vilken eller vilka tidningar sådant tillkännagivande skall införas. Därvid bör väljas tidningar som genom spridning inom olika grupper av kommunens eller landstingskommunens medlemmar bringar tillkännagivandet till de flestas kännedom. Om förslag om att tillkännagivandet skall införas i annan ortstidning får minst en tredjedel av rösterna, skall tillkännagivandet införas också i denna tidning.

Om ärende fordrar så skyndsam handläggning att kungörande i den ordning som föreskrivs i andra och tredje styckena ej hinnes med, skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen och *sändas med posten* till varje ledamot och suppleant i fullmäktige så tidigt att den kan antagas komma honom till handa inom samma tid.

Om ärende fordrar så skyndsam handläggning att kungörande i den ordning som föreskrivs i andra och tredje styckena ej hinnes med, skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen och *på ett tillförlitligt sätt sändas* till varje ledamot och suppleant i fullmäktige så tidigt att den kan antagas komma honom till handa inom samma tid.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1986.

Lag om ändring i lagen (1984: 382) om försöksverksamhet med en friare kommunal nämndorganisation

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1984: 382) om försöksverksamhet med en friare kommunal nämndorganisation skall införas två nya paragrafer, 2 a § och 9 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Om fullmäktige beslutar det, får en nämnd i en försökskommun, utan hinder av vad som föreskrivs i 3 kap. 12 § tredje stycket och 13 § andra stycket kommunallagen (1977: 179) eller i någon annan författning om anmälan av beslut som har fattats med stöd av uppdrag från nämnden, besluta om i vilken utsträckning sådan anmälan skall ske. Beslut som inte anmäls skall protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas enligt 7 kap. kommunallagen.

9 §

Fullmäktige i en försökskommun får inrätta särskilda organ för att handha förvaltning och verkställighet under ett lokalt organ. I fråga om sådana särskilda organ skall 4 § lagen (1979:408) om vissa lokala organ i kommunerna tillämpas. Ett särskilt organ får dock inte väcka ärende hos fullmäktige. Dess budgetförslag skall lämnas till det lokala organet inom den tid som detta har bestämt.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1986 och gäller till utgången av år 1988.

Lag om undantag för vissa kommuner och landstingskommuner från bestämmelserna i lagen (1929: 116) om tillsyn över stiftelser

Härigenom föreskrivs följande.

I fråga om stiftelser som förvaltas av de kommuner och landstingskommuner inom vilka det får bedrivas försöksverksamhet enligt lagen (1984: 382) om försöksverksamhet med en friare kommunal nämndorganisation skall i stället för den värdegräns på 20 000 kronor som föreskrivs i 2 § första stycket 7 och 8 § första stycket tredje meningen lagen (1929: 116) om tillsyn över stiftelser gälla en värdegräns på 200 000 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1986 och gäller till utgången av år 1988.

Lag om försöksverksamhet med ökade kommunala befogenheter vid tillsyn enligt lagen (1944: 219) om djurskydd

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Med avvikelse från vad som föreskrivs i 14 och 17 §§ lagen (1944: 219) om djurskydd får försöksverksamhet enligt denna lag bedrivas i Haninge, Tyresö, Gnosjö, Helsingborgs, Varbergs, Ale, Örebro, Sandvikens och Bräcke kommuner.

2 § Miljö- och hälsoskyddsnämnden har samma befogenheter som enligt 14 § 4 mom. andra stycket och 17 § lagen (1944: 219) om djurskydd tillkommer länsstyrelsen.

3 § Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt 2 § gäller omedelbart, om inte något annat beslutas.

4 § Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt 2 § får överklagas hos länsstyrelsen genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1986 och gäller till utgången av år 1988.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 november 1985

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Petersson, Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Holmberg

Proposition om vissa lagstiftningsåtgärder inom ramen för frikommunförsöket

1 Inledning

Riksdagen har beslutat att en försöksverksamhet med ökad kommunal självstyrelse skall bedrivas till och med utgången av år 1988 (prop. 1983/84: 152, KU 32, rskr 368). Regeringen har utsett de kommuner och landstingskommuner (de s. k. frikommunerna) som skall ingå i försöket. Dessa är Haninge, Tyresö, Gnosjö, Helsingborgs, Varbergs, Alc, Örebro, Sandvikens och Bräcke kommuner samt Göteborgs och Bohus, Örebro och Jämtlands läns landstingskommuner.

Avsikten med försöksverksamheten är att frikommunerna skall kunna få dispens från statliga regler som verkar onödigt styrande på den kommunala verksamheten. Försöksverksamheten kan också gälla att utveckla former för en bättre samverkan mellan kommunerna och landstingskommunerna liksom mellan kommunala och statliga organ.

Inom ramen för frikommunförsöket pågår ett omfattande förändrings- och utredningsarbete. Regeringen har fattat en rad beslut om avsteg från gällande författningar. I några fall har förslag om lagändringar förelagts riksdagen.

Några av frikommunerna har hos regeringen väckt förslag om förändringar i kommunallagstiftningen. Ett sådant önskemål är att reglerna om utsändning av kungörelse till sammanträde med fullmäktige förenklas. Förslag har också väckts om att bestämmelserna om anmälan av delegationsbeslut skall förenklas. Ett tredje förslag gäller möjlighet att inrätta särskilda organ, s. k. byutvecklingsgrupper, för förvaltning och verkstälighet under ett lokalt organ, t. ex. en kommundelsnämnd. Dessa förslag fordrar lagändring för att kunna genomföras.

Bland frikommunernas önskemål finns vidare ett förslag om att stiftelser som förvaltas av kommuner och landstingskommuner skall undantas från länsstyrelsernas tillsyn eller att förmögenhetsgränsen på 20 000 kr. höjs. Ett annat förslag syftar till att ge miljö- och hälsoskyddsnämnden i kommunerna större befogenheter att ingripa mot försummelser i fråga om vård och behandling av djur. Även dessa förslag kräver lagändring.

Jag tar nu upp de nämnda förslagen. Beträffande frågan om undantag från tillsynskravet enligt stiftelselagstiftningen har jag samrått med chefen för justitiedepartementet och beträffande frågan om ökade befogenheter för miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt lagen om djurskydd med chefen för jordbruksdepartementet.

Några av frikommunerna har framfört önskemål om att få bedriva försök med brukarinflytande. I regeringens skrivelse 1984/85: 202 om den offentliga sektorns förnyelse framhöll jag behovet av åtgärder på olika områden för att stärka brukarnas ställning. Demokratiberedningen har i betänkanterna (SOU 1985: 28) Aktivt folkstyre i kommuner och landsting och (SOU 1985: 30) Skola för delaktighet redovisat sådana förslag. Betänkanterna remissbehandlas för närvarande. Efter remissbehandlingen avser jag att under år 1986 lägga fram förslag. I samband därmed kan frikommunernas önskemål beaktas. Mot den bakgrunden avstår jag från att ta upp frågan om brukarinflytandet i detta sammanhang.

Stat-kommunberedningen (C 1983: 02) har i uppdrag att svara för att frikommunförsöket genomförs och utvärderas (Dir 1984: 28). Beredningen skall varje år lämna en rapport till regeringen om hur försöksverksamheten fortlöper. I samband med riksdagens beslut om försöksverksamheten förutsattes att även riksdagen skulle få sådana rapporter. Jag kommer därför inom kort att föreslå regeringen att en redovisning för frikommunförsökets hittillsvarande utveckling och de åtgärder som regeringen har vidtagit lämnas till riksdagen.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Förenklat förfarande för kallelse till fullmäktiges sammanträden

Mitt förslag: Reglerna i kommunallagen (1977: 179) om kallelse till fullmäktiges sammanträden ändras så att kallelse kan ske även på annat sätt än genom posten. Ändringen genomförs inte bara för frikommunernas del utan generellt.

Skälen för mitt förslag: Kungörelse om sammanträde med fullmäktige utfärdas enligt 2 kap. 10 § kommunallagen (1977: 179, KL) av fullmäktiges ordförande. Kungörelsen skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt om de ärenden som skall behandlas. Kungörelsen skall minst en vecka före sammanträdesdagen anslås på kommunens anslags- och tavla och inom samma tid sändas med posten till varje ledamot och suppleant i fullmäktige. Tillkännagivande om tid och plats för sammanträdet skall också införas i en eller flera ortstidningar senast en vecka före sammanträdesdagen.

Haninge kommun har framställt önskemål om att KL ändras så att det blir möjligt med en förenklad utsändning av sammanträdeshandlingar. Till regeringen har också från annat håll inkommit en framställning i samma fråga.

Syftet med bestämmelsen om kallelse till fullmäktiges sammanträden är att skapa garantier för att kungörelsen kommer ledamöter och suppleanter i fullmäktige till handa på ett betryggande sätt. Detta utesluter emellertid inte att kallelse bör kunna ske även på annat sätt än genom posten, om det uppfyller rimliga krav på tillförlitlighet. En sådan ordning har redan genomförts i lagen (1982: 1052) om församlingar och kyrkliga samfundigheter i fråga om kallelse till kyrkofullmäktiges sammanträden. I det sammanhanget föreslog bl. a. Svenska kommunförbundet att samma ändring skulle göras i KL. Föredragande statsrådet anförde att denna fråga fick övervägas i annat lämpligt sammanhang (prop. 1982/83: 19 s. 103).

Mot bakgrund av vad jag nu har sagt anser jag att systemet med obligatorisk postsändning i fråga om kallelse till fullmäktiges sammanträden bör mjukas upp. Det finns enligt min mening, bl. a. med hänsyn till vad som uttalades i samband med ändringen på det kyrkliga området, inte skäl att bedriva någon försöksverksamhet i denna fråga. Jag föreslår därför att KL ändras så att utsändningen av kungörelsen till ledamöter och suppleanter i fullmäktige skall kunna ske antingen med posten eller på något annat tillförlitligt sätt, t. ex. genom bud.

2.2 Särskilda organ

Mitt förslag: De kommuner som ingår i frikommunförsöket får möjlighet att inrätta särskilda organ, t. ex. så kallade byutvecklingsgrupper, för att handha förvaltning och verkställighet under ett lokalt organ, t. ex. en kommundelsnämnd.

Skälen för mitt förslag: Inom det kommunala området pågår sedan flera år ett förnyelsearbete med inriktning mot en decentraliserad nämndorganisation.

Kommunerna kan sedan den 1 januari 1980 inrätta lokala organ med stöd av lagen (1979: 408) om vissa lokala organ i kommunerna (omtryckt 1979: 1167, ändrad senast 1983: 304). Lokala organ får inrättas både inom det kommunallagsreglerade området och det specialreglerade området. Avsikten med lokalorganslagen är att ge kommunerna stor frihet att förankra sin verksamhet lokalt. I lagen har man övergett principen om kommunen som odelad förvaltningsenhet och kommunerna har möjlighet att inrätta såväl sektorsvisa som sektorsövergripande lokala organ. Inom hela det kommunallagsreglerade området får lokala organ inrättas för del av en kommun och för anläggningar. Inom det specialreglerade området får lokala organ inrättas för del av kommunen men inte för anläggningar.

I frikommunerna får försök med en friare nämndorganisation bedrivas med stöd av lagen (1984: 382) om försöksverksamhet med en friare kommunal nämndorganisation. Lagen medger att frikommunerna gör avsteg från specialförfattningarnas krav på centrala nämnder. De får även inrätta institutionsstyrelser för institutioner eller anläggningar inom specialreglerade verksamheter, något som lokalorganslagen inte medger. Vidare får

frikommunerna göra avsteg från lagens krav på anknytning till en kommundel eller begränsning till en anläggning.

Bräcke kommun har framställt önskemål om att kunna inrätta s. k. byutvecklingsgrupper under en kommundelsnämnd. Syftet är enligt kommunen bl. a. att fler medborgare skall kunna engageras som förtroendevalda i den kommunala verksamheten.

Enligt min mening är det väsentligt att öka kommunmedlemmarnas intresse för den kommunala verksamheten genom att ytterligare fördjupa den lokala demokratin. Det ger bl. a. möjligheter till fler kontakter med förtroendevalda i närmiljön. Därmed öppnas större möjligheter för medborgarna att utöva inflytande över verksamheten. Jag ser det därför som viktigt att främja de strävanden som finns bl. a. i Bräcke kommun att finna former för att ytterligare utveckla den lokala nämndorganisationen. Även i andra kommuner kan det finnas behov av att tillämpa en organisation med lokala nämnder på två nivåer t. ex. om det finns lokala organ med ett stort befolkningsunderlag eller sådana organ med en bred och omfattande verksamhet.

Jag föreslår därför att det inom frikommunförsöket öppnas en möjlighet för de deltagande kommunerna att inrätta särskilda organ, t. ex. byutvecklingsgrupper, under ett lokalt organ för att handha viss förvaltning och verkställighet inom det lokala organets verksamhetsområde. Det kan i sammanhanget nämnas att landstingskommunerna redan har getts en motsvarande möjlighet genom lagen (1985:127) om särskilda organ i landstingskommunerna.

De särskilda organen kan tillföras uppgifter som faller inom det lokala organets verksamhetsområde. De får därvid handha uppgifter som har begränsats till en viss del av kommundelens territoriella område, t. ex. en by eller ett bostadsområde och där uppgifterna annars ligger på det lokala organet. De kan också ansvara för en eller flera anläggningar som är belägna i kommundelen.

Av KI. följer att det är fullmäktige som har att fatta beslut om och i vilken utsträckning särskilda organ skall inrättas. I normalfallet förutsätter jag att frågan om att fördjupa demokratin i ett visst område väcks genom initiativ från det lokala organet. Fullmäktige får därefter ta ställning till var särskilda organ skall finnas, utse ledamöter och suppleanter samt fastställa deras uppgifter. Enligt min mening skall inrättandet av särskilda organ inte behöva medföra att ytterligare en nivå tillskapas i den administrativa organisationen. Jag förutsätter nämligen att det skall vara möjligt att utnyttja de resurser som finns hos de lokala organen.

De särskilda organen blir att betrakta som nämnder i KL:s mening även om de får en mindre självständig roll än lokala organ. Enligt min mening måste nämligen de övergripande uppgifterna för kommundelen alltså ligga kvar på det lokala organet. Detta har därmed rätt att lämna direktiv till de särskilda organen utöver vad fullmäktige redan kan ha slagit fast genom bestämmelser i reglementen eller särskilda beslut. Av detta följer också enligt min mening att ett särskilt organ inte skall få rätt att väcka ärenden hos fullmäktige och att dess budgetförslag skall lämnas till det lokala organ inom vars verksamhetsområde det verkar.

Däremot är det enligt min mening väsentligt att de särskilda organen blir ansvariga för sin verksamhet direkt inför fullmäktige. Det innebär att de får ett revisionsansvar i den omfattning som de har fått förvaltnings- och verkställighetsuppgifter.

I övrigt bör enligt min mening lokalorganslagets handläggningsregler gälla. Det innebär att särskilda organ som enbart har kommunallagsreglerade uppgifter skall följa samma regler som gäller för kommunallagsreglerade nämnder. Men så snart de har någon specialreglerad uppgift kommer vad som är föreskrivet i specialförfattningarna om denna verksamhet att gälla. I motsats till vad som föreskrivs i specialförfattningarna bör dock fullmäktige få bestämma mandattiden även för särskilda organ som handhar specialreglerad verksamhet.

De regler som behövs för att genomföra försöket bör tas in i lagen om försöksverksamhet med en friare kommunal nämndorganisation.

2.3 Enklare regler för anmälan av delegationsbeslut

Mitt förslag: Frikommunerna får möjlighet att göra avsteg från kommunallagens och specialförfattningarnas krav på att beslut som har fattats med stöd av delegation från en nämnd skall anmälas till nämnden. Förslaget innebär att nämnden själv får besluta i vilken utsträckning anmälan skall ske. Beslut som får överklagas genom kommunalbesvär skall protokollföras särskilt, om anmälan inte skall ske.

Skälen för mitt förslag: Fullmäktige kan ge styrelsen och nämnderna möjlighet att delegera sin beslutanderätt i vissa grupper av ärenden till en särskild avdelning bestående av ledamöter eller suppleanter, till en ledamot eller suppleant eller till en tjänsteman. Ärendenas beskaffenhet skall anges i reglemente eller genom särskilt beslut. Framställning eller yttrande till fullmäktige får dock inte delegeras. Detsamma gäller yttrande med anledning av att styrelsens eller nämndens beslut har överklagats. Alla beslut som har fattats med stöd av delegationen skall anmälas till styrelsen eller nämnden, som dock har frihet att bestämma hur och hur ofta anmälningskyldigheten skall fullgöras.

Dessa regler finns för styrelsens dvs. kommunstyrelsens och förvaltningsutskottets del i 3 kap. 12 § andra och tredje styckena KL. Genom hänvisning i 13 § andra stycket har de gjorts tillämpliga på de fakultativa, kommunallagsreglerade nämnderna, t. ex. fritidsnämnd och kulturnämnd. De har också genom hänvisningar i olika specialförfattningar gjorts tillämpliga på de specialreglerade nämnderna, t. ex. socialnämnd och hälso- och sjukvårdsnämnd. En del specialförfattningar innehåller dock uttryckliga delegationsförbud i vissa ärenden som alltså förbehålls nämnden.

Haninge kommun har föreslagit att styrelsen och nämnderna själva skall få avgöra om skyldighet att anmäla delegationsärenden skall föreligga. Enligt kommunen är det utmärkande för de delegerade ärendegrupperna att de är många till antalet och av icke-principiell natur. Trots att vart och

ett av ärendena i praktiken inneburit beslutsförfarande med rätt till överklagande är de både innehålls- och handlingsmässigt att betrakta som verkställighetsåtgärder. Nämndernas politiska intresse för dessa delegationsbeslut är lågt. Anmälan om delegationsrättens användning har enligt kommunen endast registreringsvärde. Detta värde måste ställas i relation till det arbete som läggs ned på sortering, förteckning och sammanställning m. m. av delegationsbesluten.

Enligt min mening är det möjligt att pröva en försöksverksamhet med en uppmjukning av kravet på anmälan. Det är dock viktigt att enskildas rättsställning inte försämras.

Besvärstiden i fråga om beslut som fattas efter delegation räknas från dagen för anslaget av protokollet från det nämndsammanskrift där beslutet anmäldes. Om den eller de som har fattat beslutet har fört eget protokoll och har anslagit justeringen av protokollet, löper dock besvärstiden från den anslagsdagen. Detta gäller kommunalbesvär. I fråga om beslut som överklagas genom förvaltningsbesvär räknas besvärstiden som vanligt från den dag när det delgavs den berörda parten. Det är givetvis väsentligt att se till att besvärstiden börjar löpa även om kravet på anmälan slopas.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag en bestämmelse som ger frikommunerna möjlighet att låta styrelsen och nämnderna själva besluta om i vilken utsträckning anmälan av beslut som fattats med stöd av delegation från styrelsen eller nämnden skall ske. För att säkerställa att besvärstiden börjar löpa så att besluten kan vinna laga kraft bör föreskrivas att beslut som får överklagas genom kommunalbesvär skall protokollföras särskilt, om beslutet inte skall anmälas. Självfallet skall justeringen av protokollet anslås på kommunens anslagstavla. Någon särskild föreskrift om detta behövs dock inte.

De bestämmelser som jag föreslagit bör lämpligen tas in i lagen om försöksverksamhet med en friare kommunal nämndorganisation. Bestämmelserna blir tillämpliga på alla nämnder, dvs. även på lokala organ i kommunerna och särskilda organ i landstingskommunerna.

2.4 Undantag från tillsynskravet enligt stiftelselagstiftningen

Mitt förslag: Stiftelser som förvaltas av kommuner eller landstingskommuner ingående i frikommunförsöket undantas från tillsyn enligt lagen (1929: 116) om tillsyn över stiftelser, om deras förmögenhet är mindre än 200 000 kr.

Skälen för mitt förslag: Kommuner och landstingskommuner förvaltar genom sina olika organ en stor mängd stiftelser som har bildats efter donationer från enskilda personer.

Enligt lagen (1929: 116) om tillsyn över stiftelser (tillsynslagen) skall en stiftelse med allmännyttigt ändamål i princip stå under tillsyn av länsstyrelsen i det län där stiftelsens förvaltning utövas. Att en stiftelse står under tillsyn innebär att länsstyrelsen har befogenhet att ingripa mot stiftelsen, om den inte förvaltas i enlighet med tillsynslagens bestämmelser. Länssty-

relsen kontrollerar kontinuerligt förvaltningen med ledning av den årliga redovisning som en stiftelse under tillsyn är skyldig att avge.

Det finns emellertid flera undantag från principen om tillsyn. Sålunda gäller bl. a. att en stiftelse som har en förmögenhet under 20 000 kr. inte behöver anmälas för tillsyn (2 § 7). I konsekvens härmed får länsstyrelsen från fortsatt tillsyn undanta en stiftelse vars förmögenhet har sjunkit under 20 000 kr. (8 §).

Haninge kommun har hemställt att tillsynen slopas eller i vart fall att värdegränsen på 20 000 kr. höjs.

Frågan om en helt ny stiftelselagstiftning övervägs f. n. i justitiedepartementet. Avsikten är att dessa överväganden skall redovisas i en departementspromemoria som efter sedvanlig remissbehandling kan läggas till grund för en proposition om en ny sådan lagstiftning. En av de frågor som kommer att tas upp i det sammanhanget är om inte den kontinuerliga kontrollen av stiftelserna med ledning av årliga redovisningar bör begränsas till att avse endast stiftelser med en väsentligt högre behållen förmögenhet än 20 000 kr.

Enligt min mening bör man kunna tillgodose önskemålet om att inom ramen för frikommunförsöket höja den nämnda värdegränsen utan att därmed det pågående arbetet med en ny stiftelselagstiftning föregrips. Jag föreslår att gränsen bestäms till 200 000 kr. För den tid som frikommunförsöket pågår bör alltså stiftelser som förvaltas av de kommuner och landstingskommuner som ingår i försöket undantas från länsstyrelsens tillsyn, om deras förmögenhet är mindre än 200 000 kr. Bestämmelser om detta bör tas in i en särskild lag.

2.5 Ökade befogenheter för miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt lagen om djurskydd

Mitt förslag: Miljö- och hälsoskyddsnämnden i försökskommunerna skall ha samma befogenheter som länsstyrelsen att meddela förbud att ha hand om djur eller vissa slag av djur för den som inte följer meddelade föreskrifter. Nämnden skall också kunna besluta att djur skall tas om hand genom polismyndighetens försorg.

Skälen för mitt förslag: Den lokala tillsynen enligt lagen (1944:219) om djurskydd utövas av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Länsstyrelsen skall enligt lagen vaka över att nämnden fullgör sina åligganden.

Lagen ger möjligheter för såväl miljö- och hälsoskyddsnämnden som länsstyrelsen att ingripa på olika sätt mot försummelser beträffande djurens vård och behandling. Länsstyrelsens befogenheter är emellertid mera omfattande än nämndens.

Om någon inte följer ett föreläggande eller förbud som en miljö- och hälsoskyddsnämnd eller länsstyrelse beslutat och som är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, får länsstyrelsen enligt 14 § 4 mom. andra stycket djurskyddslagen meddela den försumlige förbud att ha hand

om djur eller vissa slag av djur. Detsamma gäller vid andra allvarliga missförhållanden i fråga om djurs vård eller behandling.

Enligt 17 § djurskyddslagen får länsstyrelsen besluta att djur skall tas om hand genom polismyndighetens försorg bl. a. för att förhindra att djuren otillbörligen utsätts för lidande.

Helsingborgs kommun har anhållit att länsstyrelsens befogenheter enligt angivna bestämmelser i djurskyddslagen också skall tillkomma miljö- och hälsoskyddsnämnden i försökskommunerna. Örebro kommun har framfört liknande förslag.

Jag biträder förslagen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden i försökskommunerna bör alltså få befogenhet att meddela förbud att ha hand om djur samt att besluta att djur skall omhändertas. Nämndens befogenhet enligt 14 § 4 mom. andra stycket bör dessutom avse rätten att ålägga en försömlig djurägare att avhända sig djuret eller djuren och förbjuda honom att anskaffa djur eller visst slag av djur.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut bör kunna överklagas till länsstyrelsen och bör i likhet med länsstyrelsens beslut gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Jag kan däremot inte biträda ett förslag från Helsingborgs kommun om att polismyndighetens befogenheter enligt 18 § djurskyddslagen i fråga om omhändertagna djur skall överflyttas till kommunen.

De bestämmelser som behövs bör tas in i en särskild lag om försöksverksamhet med ökade kommunala befogenheter vid tillsyn enligt lagen (1944: 219) om djurskydd.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom civildepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i kommunallagen (1977: 179),
2. lag om ändring i lagen (1984: 382) om försöksverksamhet med en friare kommunal nämndorganisation,
3. lag om undantag för vissa kommuner och landstingskommuner från bestämmelserna i lagen (1929: 116) om tillsyn över stiftelser,
4. lag om försöksverksamhet med ökade kommunala befogenheter vid tillsyn enligt lagen (1944: 219) om djurskydd.

Lagförslaget under 3 har upprättats i samråd med chefen för justitiedepartementet och lagförslaget under 4 i samråd med chefen för jordbruksdepartementet. Dessa lagförslag avser ämnesområden inom vilka yttrande från lagrådet bör inhämtas enligt 8 kap. 18 § regeringsformen. Förslagen är emellertid av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen.

5 Beslut

Prop. 1985/86: 70

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Regeringens proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Förslag till lag om ändring i kommunallagen (1977: 179)	2
Förslag till lag om ändring i lagen (1984: 382) om försöksverksamhet med en friare kommunal nämndorganisation	3
Förslag till lag om undantag för vissa kommuner och landstingskommuner från bestämmelserna i lagen (1929: 116) om tillsyn över stiftelser	4
Förslag till lag om försöksverksamhet med ökade kommunala befogenheter vid tillsyn enligt lagen (1944: 219) om djurskydd	5
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 november 1985	
1 Inledning	6
2 Föredragandens överväganden	7
2.1 Förenklat förfarande för kallelse till fullmäktiges sammanträden	7
2.2 Särskilda organ	8
2.3 Enklare regler för anmälan av delegationsbeslut	10
2.4 Undantag från tillsynskravet enligt stiftelselagstiftningen	11
2.5 Ökade befogenheter för miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt lagen om djurskydd	12
3 Upprättade lagförslag	13
4 Hemställan	13
5 Beslut	14

